

Is er sprake van energiearmoede in mijn gemeente? Waar is deze geconcentreerd en hoe ernstig is het? Wie zijn het meest getroffen? Wat zijn de belangrijkste beslissende factoren?

Alarmsignalen over de mogelijke aanwezigheid van energiearmoede kunnen overal vandaan komen. Dit kan informatie zijn afkomstig van de sociale dienstverlening over een aanzienlijk aantal huishoudens dat om hulp vraagt vanwege een zeer hoge energierekening, of u heeft gewoon het landelijke rapport over energiearmoede gezien en vermoedt dat uw gemeente wellicht ook getroffen is. **Diagnose** is het begin van een reeks gebeurtenissen die deel uitmaken van het streven naar beperking van energiearmoede, en is van fundamenteel belang om de onderliggende oorzaken te begrijpen.

De Advieshub Energiearmoede stelt **7 praktische stappen voor om gemeenten te helpen bij hun inspanningen om te starten met energiearmoede te analyseren en aan te pakken**, ongeacht geografische, culturele en economische omstandigheden. U kunt deze stappen gebruiken als checklist of receptenboek, beginnend met de meest relevante. De kern van de methodologie kan worden aangepast aan uw context en kan u ondersteunen bij het ontwikkelen van een robuuste reeks acties, of om energiearmoede in te bedden in uw bestaande klimaat- en energieplannen. Aan het einde van deze eerste fase beschikt u over een volledig rapport “Lokale energiearmoedediagnose” dat u effectief zal ondersteunen, niet alleen bij het plannen en implementeren van acties, maar ook bij het samenwerken met een breder netwerk van belanghebbenden, op basis van concreet bewijs.

Laten we dus eens kijken naar de stappen voor de diagnose van energiearmoede.

7 praktische stappen voor de diagnose van energiearmoede - Leergids Advieshub Energiearmoede

BEGIN DE REIS
HIER

Context en coördinatie

Stap 1 - Begrijp de complexiteit van energiearmoede

Doel:

Het onderwerp meer diepgaand gaan begrijpen

Begin met een volledig overzicht te krijgen van hoe energiearmoede zich manifesteert in de gemeente. Lees meer over wat energiearmoede is, de oorzaken, de drijfveren, de gevolgen en wat er op het spel staat bij het diagnosticeren van deze uitdaging. Tijdens uw onderzoek vindt u diverse publicaties en leermateriaal die in verschillende stadia van pas kunnen komen.

Activiteit:

Maak een lijst met alle beschikbare bronnen

Stap 2 - Identificeer en betrek de betrokken belanghebbenden

Doel:

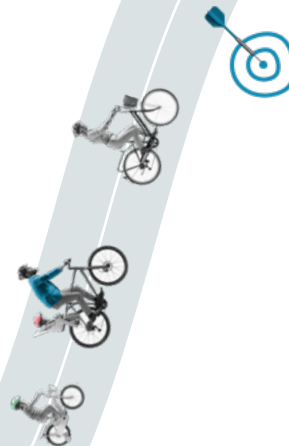
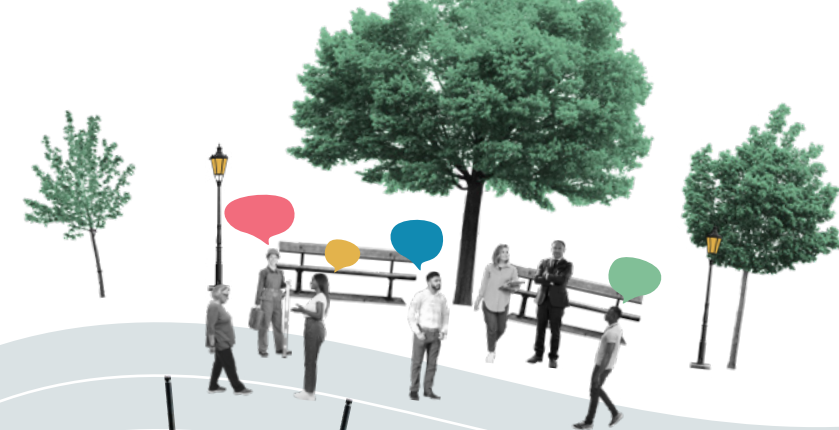
Opzetten van een werkgroep

Energiearmoede raakt verschillende geledingen van de samenleving, waaronder de sociale, energie-, huisvestings-, gezondheids- en milieusectoren. Om ervoor te zorgen dat u de verschillende perspectieven ziet, gaat u de krachten bundelen met interne (van andere afdelingen) en externe stakeholders (van buiten de gemeentelijke organisatie). Overweeg om met interne belanghebbenden een afdelingsoverstijgende werkgroep op te richten met de capaciteit om diverse technische en sociale perspectieven bij de diagnose te betrekken.

Neem samen met externe belanghebbenden contact op met lokale experts, maatschappelijke organisaties, niet-gouvernementele organisaties, sociale diensten, coöperaties, onderzoekscentra, universiteiten, energieagentschappen/-bedrijven, banken, investeringsfondsen, kleine en middelgrote ondernemingen etc. om de mogelijkheden van samenwerking te verkennen.

Activiteit:

Breng interne en externe belanghebbenden in kaart en organiseer vergaderingen om potentiële synergieën te identificeren..

Van Informatie naar Definitie

Stap 3 - Opstellen en analyseren van een hypothese

Doel:

Detaileren van de oorspronkelijke waarneming met additionele elementen

Wat uw interesse ook heeft gewekt om energiearmoede te diagnosticeren, het is nuttig om de verschillende hypothesen bij elkaar te zetten, want ze kunnen aanvullende informatie verschaffen over de startwaarneming. In deze fase bouwt u voort op de praktijkervaring en kennis van de werkgroepen met betrekking tot lokale uitdagingen en het bieden van ondersteuning aan kwetsbare burgers. Daarnaast combineert u het met de informatie die is verkregen tijdens het uitgevoerde onderzoek (stap 1) om een reeks hypothesen op te stellen met betrekking tot mogelijke problemen die moeten worden onderzocht.

Activiteit:

Maak een lijst met hypothesen en analyseer hun robuustheid. Voorbeeld:

Hypothese: We denken dat er mogelijk sprake is van energiearmoede in wijk X vanwege de slechte kwaliteit van de woningen

Vragen: Wat zijn de problemen met de woningen (dakisolatie, oud gebouw, oude verwarmingsinstallatie etc.)? Waarom worden ze niet opgeknapt?

Ondersteunende informatie: Beschikbaar.

Stap 4 - Definieer de informatie die u gaat verzamelen: relevante indicatoren en andere bronnen

Doel:

Impact op lokaal niveau meten

Indicatoren zijn in wezen een methode om onze inspanningen te monitoren en zijn daarom nuttig om de te implementeren acties te sturen en/of bij te sturen. De geselecteerde indicatoren voor energiearmoede moeten een mix van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren zijn, rekening houdend met het feit dat ze geschikt moeten zijn voor het monitoren van de lokale impact en een niveau van flexibiliteit en nuance moeten bieden om de kwetsbaarheid van de bevolking in beeld te brengen. Ze moeten verschillende aspecten van het probleem weergeven en informatieve resultaten opleveren. Tegelijkertijd moet rekening worden gehouden met de beschikbare budgetten. Het kan een uitdaging zijn om een indicator te definiëren die representatief, meetbaar en nauwkeurig is. Een goed uitgangspunt is om te kijken naar de beschikbare sets van 56 lokale indicatoren voor energiearmoede die zijn voorgesteld door het Burgemeestersconvenant in samenwerking met de EPAH.

Activiteit:

Identificeer een reeks indicatoren die geschikt kunnen zijn voor uw lokale context en evalueer of ze nuttig kunnen zijn bij het geven van antwoorden met betrekking tot uw hypothese.

Van Informatie naar Definitie

Stap 5 - Verzamel gegevens en aanvullend bewijs

Doel:

Integreren van de informatie waarover u beschikt

Bij deze stap is het tijd om de gegevens te zoeken die de gestelde vragen met betrekking tot de hypothesen beantwoorden en die kunnen worden geassocieerd met de geselecteerde indicatoren. Het is belangrijk om te verifiëren dat de gegevens bepaalde basisprincipes respecteren, zoals **geografische spreiding**. De verzamelde gegevens en bewijzen moeten beschikbaar zijn op de schaal van uw interesse. Besteed aandacht aan het tot de juiste schaal terugbrengen van landelijke gegevens die tot misinterpretaties kunnen leiden. **Tijdsverdeling** is ook belangrijk om te verifiëren dat de dataset beschikbaar is voor verschillende perioden om trends te begrijpen. Bovendien is het belangrijk dat u ervoor zorgt dat de gegevens in de toekomst worden bijgewerkt om de veranderingen en de effectiviteit van uw acties te kunnen volgen. Tot slot **Validiteit en Betrouwbaarheid**, zeker als gegevens niet rechtstreeks door u worden verzameld maar door externe instanties worden aangeleverd. Het is noodzakelijk om de bronnen te valideren en ervoor te zorgen dat ze betrouwbaar zijn, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat kwantitatieve gegevens worden verzameld met inachtneming van statistische principes.

Activiteit:

Evalueer na het bekijken van de reeds bestaande gegevens of u meer gegevens nodig heeft die u kunt verzamelen via onder andere nationale statistieken, enquêtes, interviews en focusgroepen.

Stap 6 - Verwerking van alle informatie en gegevens

Doel:

Punten verbinden tussen hypothese, indicatoren en informatie

Na het selecteren van de indicatoren en het verzamelen van de gegevens die deze adequaat weergeven, is het tijd om de hypothesen die in stap 3 zijn opgesteld, te herzien. Er is niet één juiste manier om gegevens te analyseren. U kunt een reeks indicatoren identificeren en ze afzonderlijk bekijken of met elkaar vergelijken, of u kunt ze samen bekijken. U kunt de hypothese **opnieuw analyseren** in het licht van de nieuwe resultaten die u heeft verkregen, en dit bespreken binnen uw ingestelde werkgroep.

Activiteit:

Ontwerp een tabel met hypothese, indicatoren, dataset en combineer elke hypothese met de specifieke indicatoren en de dataset die nodig is om deze te monitoren.

Afronding

Stap 7 - Definieer uw lokale energiearmoede en communiceer dit

Doel:

Eerste fase afsluiten door een verslag te maken van het proces en belangrijke informatie te delen.

Nu dat u alle verschillende elementen hebt, is het tijd om de diagnosefase af te sluiten met een gestructureerd rapport dat een spoor bijhoudt van de gevolgde methodologie en de uitgevoerde stappen. Dit maakt het gemakkelijker om te onthouden wat er is gedaan en maakt het proces duidelijker voor een externe persoon die wil begrijpen hoe u de diagnose hebt uitgevoerd. Tijdens deze fase moet u begrijpen hoe u de informatie kunt kanaliseren om verschillende doelgroepen aan te spreken die de voorgestelde acties kunnen ondersteunen. Kunnen communiceren is een krachtig instrument om consensus te bereiken, politieke wil te mobiliseren en/of fondsen te werven. Om dit te bereiken, identificeert u de belangrijkste boodschappen die u wilt overbrengen en definieert u uw doelgroep(en).

Activiteit:

Schrijf het ontwerp van uw energiearmoedediagnoserapport en deel het met de verschillende belanghebbenden om hun input te verzamelen. Stel één centraal persoon aan om de bewerking van de tekst af te ronden en begin na te denken over de volgende fase: het plannen van acties.

Dit document is opgesteld door de Advieshub Energiearmoede (EPAH), het leidende EU-initiatief van de Europese Commissie op verzoek van het Europees Parlement. De inhoud is gebaseerd op het [“EPAH Handboek 1: een gids voor diagnose van energiearmoede”](#) dat deel uitmaakt van de “EPAH-handboeken: een gids voor het begrijpen en aanpakken van energiearmoede”. De reeks praktische handleidingen voor lokale overheden en praktijkmensen is bedoeld om lokale overheden te helpen energiearmoede aan te pakken en ervoor te zorgen dat de sociale dimensies van energietransitie efficiënt worden aangepakt.

Publicatiedatum: september 2023